

۱ بازسازی

تعاریف زیادی از "کد تمیز"^۱ وجود دارد؛ اما احتمالاً یکی از بهترین تعاریف‌ها متعلق به "بیارنه استراستروپ"^۲ خالق و توسعه‌دهنده‌ی زبان ++C است. وی در تعریف خود از یک کد تمیز، دو مورد زیر را به عنوان معیارهای اساسی یک کد تمیز بر می‌شمارد:

- منطق و الگوریتم کد باید آن‌قدر واضح و قابل فهم باشد که اشکالات و نقص‌های جزئی نتوانند از چشم برنامه‌نویس و آزمونگر کد دور بمانند؛ ضمن این که وضوح کد باید به حدی بالا باشد که برنامه‌نویس را از نوشتن کامنت^۳ بی‌نیاز کند.
- کارایی^۴ برنامه نوشته‌شده باید در بهینه‌ترین^۵ شکل ممکن باشد تا بعدها برنامه‌نویس دیگری به بهانه‌ی بهینه‌سازی^۶ برنامه‌ی سابق با ایجاد تغییرات نادرست سبب نامنظم شدن و کثیف شدن کد نشود.

در عمل، در اکثر مواقع شما بعد از یک طراحی نسبتاً خوب و پیاده‌سازی آن، برای مدتی طولانی از آن کد برا هدف خود استفاده می‌کنید و در طول این مدت تغییرات و قابلیت‌های زیادی را به آن می‌افزایید.

پس از مدتی نه‌چندان طولانی، این تغییرات باعث می‌شوند که شما دیگر عملکرد کد را به‌وضوح متوجه نشوید و به تبع آن، توانایی تغییر و ارتقای کد را نیز از دست می‌دهید. همین زنجیره‌ی اتفاقات به ظاهر ساده در تاریخچه‌ی نسبتاً کوتاه توسعه‌ی نرم‌افزاری باعث نابود شدن شرکت‌های بسیاری در این عرصه شده است.

حال با توجه به خطرات و مشکلاتی که یک کد کثیف به همراه دارد، باید راه‌حلی برای رفع کثیف بودن کد و جلوگیری از ایجاد آن ارائه دهیم. شما در این تمرین کامپیوتری با روند بازسازی^۷ کد آشنا می‌شوید.

بازسازی عملیاتی است که در طی آن ساختار یک نرم افزار به صورتی تغییر و بهبود می‌یابد که بدون از دست رفتن کارایی‌ها و تغییر رابط کاربری^۸ برنامه، ساختار درونی کد به طرز قابل توجهی تمیزتر می‌شود.

بنیادی‌ترین مفهوم یاری‌کننده‌ی یک برنامه‌نویس در طی عملیات بازسازی شناخت عناصری است که باعث کثیف شدن کدها می‌شوند و به اصطلاح به آن‌ها Smells Code گفته می‌شود.

وظیفه‌ی شما در این تمرین بازسازی کد خودتان در تمرین اول درس است؛ بنابراین **خوانایی و تمیزبودن کد** در این تمرین بیشترین اهمیت را دارد. در ادامه توضیحاتی درباره‌ی بازسازی کد ارائه می‌شود. پیشنهاد می‌کنیم که ابتدا تا پایان صورت تمرین را مطالعه کنید و سپس شروع به بازسازی کد خود کنید.

¹Clean Code

²Bjarne Stroustrup

³Comment

⁴Performance

⁵Optimal

⁶Optimization

⁷Refactoring

⁸Interface

۲ کد تمیز

عواملی در کد وجود دارند که ممکن است باعث کثیف شدن آن شوند؛ در ادامه برخی از این عوامل توضیح داده شده‌اند. توجه کنید که در انتهای این تمرین نمره شما فقط بر اساس عوامل زیر سنجیده می‌شود و به ازای هر یک از موارد زیر که در کد شما وجود داشته باشد نمره‌ی شما کاسته خواهد شد. ساختار کلی کد و طراحی شما نباید تغییر کند و فقط ساختار درونی آن می‌تواند تغییر کند. این عوامل خلاصه‌ای از کتاب Code Clean هستند و عبارت انتهای هر عامل فصل و شماره‌ای آن عامل را در کتاب نشان می‌دهد.

۱.۲ نام‌گذاری (فصل ۲)

○

۲.۲ توابع (فصل ۳)

Functions should do one thing. They should do it well. They should do it only. ○

○ توابع باید تا حد امکان کوتاه باشند. تابع باید حداکثر ۶ (۹۸) خط باشد.

○ تابع باید حداکثر یک به یک سطح پایین‌تر دسترسی داشته باشد. مثلاً با یک حلقه روی لیستی از اشیاء و تغییر ویژگی^۹‌های هر کدام از اشیاء دسترسی به ۲ سطح پایین‌تر از تابع است. و این عملیات باید در تابعی جداگانه پیاده‌سازی شود.

○ تعداد آرگومان‌های تابع تا حد امکان کم باشد (حداکثر ۳ تا). در صورت امکان از آرگومان‌هایی از نوع اشیاء استفاده شود. مثلاً به جای دو متغیر از نوع double از یک شیء از نوع point استفاده کنیم.

۳.۲ فرمتینگ (فصل ۵)

○

۴.۲ Smells and Heuristics (فصل ۱۷)

۱.۴.۲ کامنت‌ها

○ در این تمرین کامنت‌گذاری به هیچ نحوی قابل قبول نیست.

۲.۴.۲ توابع

○ آرگومان‌هایی که به عنوان خروجی تابع استفاده می‌شوند. یک تابع فقط باید بتواند از طریق مقدار بازگشتی خود بر محیط بیرون تأثیر بگذارد و نتواند از طریق تغییر آرگومان‌ها بر محیط تأثیری داشته باشد.

○ آرگومان از نوع بولین^{۱۰} برای تعیین نحوه عملکرد کد؛ مثلاً پاس دادن یک متغیر به نام flag به تابع، فقط برای اجرای یک بخش کد در حالتی خاص. چنین تابعی در واقع دو تابع مختلف است که باید به صورت جدا از هم پیاده‌سازی شوند و در زمان مناسب صدا^{۱۱} شوند.

^۹property

^{۱۰}Boolean

^{۱۱}Call